

NIEZBĘDNIK FINANSOWY SENIORA

NUMER 3

MAJ 2013

W TYM NUMERZE:

I. WARTO WIEDZIEĆ:

- ◆ NOWE ZABEZPIECZENIA BANKNOTÓW NBP,
- ◆ STOPY PROCENTOWE PONOWNIE OBNIŻONE,
- ◆ KONKURS „OBSERWATORA FINANSOWEGO”.

II. CZY ŚRODKI PIENIĘŻNE ZGROMADZONE NA RACHUNKU BANKOWYM ZAWSZE WCHODZĄ DO MASY SPADKOWEJ PO ZMARŁYM?

III. ABC INWESTOWANIA — LOKATY STRUKTURYZOWANE

IV. SŁOWNICZEK WYBRANYCH POJĘĆ EKONOMICZNYCH

WARTO WIEDZIEĆ

NOWE ZABEZPIECZENIA BANKNOTÓW NBP OD KWIETNIA 2014

W kwietniu 2014 roku do obiegu trafią banknoty ze zmodernizowanymi zabezpieczeniami – ze względów bezpieczeństwa szczególne informacje oraz banknoty z nowymi zabezpieczeniami zostaną zaprezentowane we wrześniu 2013 roku.

© Magdziak Marcin - Fotolia.com

Seria banknotów „Władcy polscy” autorstwa Andrzeja Heidricha, którą posługujemy się obecnie, została wprowadzona do obiegu w 1995 roku. Po raz pierwszy od 18 lat NBP przeprowadzi techniczną operację zmiany zabezpieczeń banknotów tej serii. Jak informuje Marek Oleś, dyrektor Departamentu Emisyjno-

Skarbcowego NBP, wprowadzone w 1995 roku zabezpieczenia funkcjonują bez zarzutu, a poziom fałszerstw znaków pieniężnych w Polsce jest niski. Postęp technologiczny ostatnich lat wymaga jednak przeprowadzenia technicznej operacji polegającej na modernizacji zabezpieczeń banknotów powszechnego obiegu celem zwiększenia bezpieczeństwa obrotu gotówkowego w latach kolejnych. Banknoty ze zmienionymi zabezpieczeniami będą wprowadzane do obiegu stopniowo, w ramach standardowych operacji zasilania banków w gotówkę oraz wycofywania zniszczonych lub uszkodzonych banknotów. Od stycznia 2014 roku NBP – we współpracy z Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych – przeprowadzi ogólnopolską kampanię informacyjną „Bezpieczne Pieniądze” dotyczącą nowych zabezpieczeń polskich banknotów.

Więcej na www.nbp.pl.

© oily - Fotolia.com

STOPY PROCENTOWE PONOWNIE OBNIŻONE

Obradująca w dniach 7-8 maja 2013 r. Rada Polityki Pieniężnej postanowiła obniżyć stopy procentowe NBP o 0,25 pkt proc. do poziomu:

- ◆ stopa referencyjna 3,00% w skali rocznej;
- ◆ stopa lombardowa 4,50% w skali rocznej;

- ◆ stopa depozytowa 1,50% w skali rocznej;
- ◆ stopa redyskonta weksli 3,25% w skali rocznej.

Uchwała RPP weszła w życie 9 maja 2013 r. Więcej na www.nbp.pl.

KONKURS „OBSERWATORA FINANSOWEGO”

Bardzo często w naszych prywatnych rozmowach – narzekając na otaczającą nas rzeczywistość – posługujemy się zdaniem: *Gdyby to zależało ode mnie, natychmiast bym to zmieniał...*

© dunderszyc - Fotolia.com

Warto zatem zastanowić się nad tym, co tak konkretnie należałoby zrobić, aby naszą rzeczywistość zmieniać na lepsze, aby efektywniej wykorzystywać pieniądze publiczne, jak zmieniać obowiązujące w tym zakresie prawo czy też w jaki sposób wpływać na postawy i zapatrywania osób, które decydują o wydawaniu publicznych pieniędzy.

Mając to na uwadze redakcja Obserwatora Finansowego po raz drugi ogłosiła konkurs *Gdyby to zależało ode mnie, to..* na publikacje wskazujące, co i w jaki sposób należałoby zrobić, aby lepiej, z większym pożytkiem gospodarować pieniędzmi w bardzo szeroko rozumianej sferze finansów publicznych.

Do udziału w konkursie zaproszeni są wszyscy – bez ograniczeń wiekowych. Konkurs będzie trwał **do 7 lipca 2013 r.**, a jego zwycięzców wyłoni Kapituła, której przewodniczy Katarzyna Zajdel-Kurowska, członek zarządu NBP. Na zwycięzcę Konkursu czeka atrakcyjna nagroda.

Szczegóły konkursu zawarte są w jego Regulaminie dostępnym na stronie www.obserwatorfinansowy.pl.

Opracował: Daniel Jachimowicz

CZY ŚRODKI PIENIĘŻNE ZGROMADZONE NA RACHUNKU BANKOWYM
ZAWSZE WCHODZĄ DO MASY SPADKOWEJ PO ZMARŁYM?

W przypadku śmierci posiadacza rachunku bankowego (rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej) pojawiają się problemy przy wypłacie przez ewentualnych spadkobierców – przed formalnym zakończeniem postępowania spadkowego – zgromadzonych tam zasobów pieniężnych. Banki w sposób bardzo sformalizowany podchodzą do omawianej kwestii, zabezpieczając się na przyszłość przed ewentualnymi roszczeniami pominiętych spadkobierców.

Z chwilą otrzymania przez bank wiadomości o śmierci posiadacza rachunku, rachunek ten jest zamykany lub blokowany, natomiast zgromadzone na nim oszczędności mogą zostać przekazane np. na konto typu techniczno-depozytowe, gdzie „będą czekały” na wypłatę prawowitym spadkobiercom. W opisanej powyżej sytuacji warunkiem wypłaty zgromadzonych pieniędzy jest przedstawienie przez spadkobierców prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku lub tzw. notarialnego poświadczenia dziedziczenia. Bywają również takie sytuacje, w których bank warunkuje wypłatę środków przedstawieniem przez spadkobierców, poza wcześniej wskazanymi dokumentami, również postanowienia sądu w sprawie działu spadku lub stosownej umowy działowej zawartej pomiędzy spadkobiercami. Postępowania spadkowe, w zależności od różnych okoliczności, mogą trwać wiele miesięcy. Innymi słowy do czasu rozstrzygnięcia postępowania spadkowego spadkobiercy właściwie nie mają dostępu do pieniędzy zgromadzonych na rachunku bankowym zmarłego. Może to doprowadzić m.in. do sytuacji, gdy małżonek zmarłego zostaje na czas trwania postępowania spadkowego bez środków do życia.

© Sebastian Duda - Fotolia.com

Przed takimi sytuacjami możemy się jednak zabezpieczyć i tu wychodzi nam naprzeciw ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. 1997 Nr 140 poz. 939).

W przepisie art. 56 ustawy Prawo bankowe ustawodawca stanowi, że posiadacz rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej może polecić pisemnie bankowi dokonanie – po swojej śmierci – wypłaty z rachunku wskazanym przez siebie osobom: małżonkowi, wstępnym, zstępnym lub rodzeństwu określonej kwoty pieniężnej (dyspozycja wkładem na wypadek śmierci). Takie rozwiązanie pozwala na sprawne uzyskanie środków pieniężnych po zmarłym bez konieczności przechodzenia przez formalnoprawne procedury spadkowe. **Kwota, którą można zadysponować w sposób opisany wyżej, bez względu na liczbę wydanych dyspozycji, nie może być wyższa niż dwudziestokrotne przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za ostatni miesiąc przed śmiercią posiadacza rachunku. W pierwszym kwartale 2013 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku wyniosło 3740,18 zł¹ – oznacza to, że korzystając z przywileju dyspozycji wkładem na wypadek śmierci możemy zadysponować kwotą ok. 74 000 zł.**

Dyspozycji wkładem na wypadek śmierci dokonuje się na piśmie – zazwyczaj banki posiadają własne wzory dyspozycji. Dyspozycja taka może być w każdym czasie przez posiadacza rachunku zmieniona lub odwołana. Zmiana dyspozycji lub jej odwołanie może nastąpić również tylko w formie pisemnej.

Jeżeli posiadacz rachunku wydał więcej niż jedną dyspozycję wkładem na wypadek śmierci, a łączna suma

¹ http://www.stat.gov.pl/gus/5840_14099_PLK_HTML.htm

dyspozycji przekracza ustalony limit, dyspozycja wydana później ma pierwszeństwo przed dyspozycją wydaną wcześniej. Ustanowienie, zmiana lub odwołanie dyspozycji na wypadek śmierci to koszt, w zależności od banku, od kilku do kilkudziesięciu złotych. **Kwota wypłacona przez bank zgodnie z dyspozycją na wypadek śmierci nie wchodzi do spadku po posiadaczu rachunku.** Dyspozycja wkładem na wypadek śmierci stosownie do przepisów ustawy Prawo bankowe nie może mieć zastosowania do rachunków wspólnych.

Odpowiadając na pytanie zadane w tytule niniejszego artykułu należy rozważyć dwie zasadnicze sytuacje:

- ♦ **jeśli zmarły nie wydał bankowi dyspozycji na wypadek śmierci**, to co do zasady wszystkie zgromadzone na rachunku bankowym środki wchodzą do masy spadkowej (za wyjątkiem np. kwoty wypłaconej przez bank, przeznaczonej na pokrycie kosztów pogrzebu);
- ♦ **jeśli zmarły wydał bankowi dyspozycję na wypadek śmierci**, to ta część oszczędności, którą zmarły rozporządził w dyspozycji na wypadek śmierci – maksymalnie do kwoty ok. 74 000 zł – nie wchodzi do masy spadkowej, natomiast środki przekraczające wysokość dyspozycji lub wysokość ustawowego limitu, do masy spadkowej wchodzą.

Podsumowując, warto podkreślić, iż dyspozycja na wypadek śmierci posiada wiele zalet: możliwość dysponowania środkami po śmierci bliskiej osoby zgromadzonymi na rachunku bankowym do określonego ustawowo limitu bez konieczności czekania na zakończenie postępowania spadkowego; samo złożenie dyspozycji nie wymaga wielu formalności, warunkiem jest złożenie pisma do banku sporządzonego zazwyczaj na podstawie wzoru bankowego; złożenie dyspozycji zabezpiecza finansowo naszych bliskich przed kłopotami finansowymi do czasu rozstrzygnięcia postępowania spadkowego.

Opracował: Wojciech Nalepa

ABC INWESTOWANIA — LOKATY STRUKTURYZOWANE

Bardzo często klienci instytucji finansowych, a zwłaszcza banków, którzy chcą atrakcyjnie ulokować posiadane oszczędności, spotykają się z propozycjami zainwestowania ich w **lokaty albo produkty strukturyzowane**, które nierzadko w reklamach występują pod nazwą **lokata z gwarancją kapitału**. Jedno-

cześnie – jak pokazuje praktyka – wiele osób tak naprawdę nie wie, na czym polega istota tego produktu i na jakich zasadach może on przynieść ponadprzeciętne zyski, o których mówi reklama produktu.

NBP

Narodowy Bank Polski

„Nowoczesne i bezpieczne finanse seniora”

Projekt realizowany we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim w ramach programu edukacji ekonomicznej.

Mając to na uwadze, w niniejszym artykule przedstawione zostaną podstawowe informacje pozwalające na lepsze poznanie tych coraz bardziej popularnych produktów finansowych. Produkty strukturyzowane rzeczywiście dają możliwość wyższych zysków niż tradycyjne lokaty bankowe. Należy jednak pamiętać, iż w odróżnieniu od lokat w wypadku produktów strukturyzowanych **zysk nie jest gwarantowany przy jednoczesnej ochronie zainwestowanego kapitału**. Jest to możliwe dzięki specyficznej konstrukcji produktów strukturyzowanych. Składają się one z **dwóch elementów**: 85-90% środków zostaje przeznaczona na bezpieczne lokaty lub obligacje, pozostałe 10-15% lokowane jest w opcjach, które mogą wypracować dodatkową, wysoką premię, o ile założony w nich scenariusz się sprawdzi, np. założenie wzrostu cen ropy naftowej o 30% w ciągu trzech lat, czy też utrzymanie się kursu dolara w określonym przedziale w ciągu jednego roku. Poprzez inwestycje w bezpieczne instrumenty co do zasady klient ma gwarancję zwrotu co najmniej zainwestowanego kapitału przy czym warto zwrócić uwagę na fakt, iż po 2-3 latach zamrożenia środków w produkcie strukturyzowanym ta sama nominalnie kwota jest realnie mniej warta (jej wartość obniża się realnie ze względu na inflację). Ewentualny, dodatkowy zysk uzależniony jest od sukcesu wybranej i opisanej w umowie opcji.

Niestety, **inwestor do końca nie ma tu pewności, czy instrument finansowy przyniesie zysk czy stratę**.

Charakterystyczną cechą produktów strukturyzowanych jest także ich **dość długi horyzont inwestycyjny** (najczęściej od roku do nawet 5 lat) – w tym kontekście należy zaznaczyć, iż przy wcześniejszym wycofaniu ulokowanych środków mogą z nich zostać potrącone często wysokie opłaty administracyjne, o czym przesądzają stosowne przepisy zawartej umowy.

© bzyxx - Fotolia.com

Decydując się na korzystanie z tego typu produktów, pamiętajmy również o **właściwym rozumieniu istoty ich oprocentowania**. Podawane często w reklamach czy innych materiałach promocyjnych możliwe do osiągnięcia atrakcyjne zyski wyrażone wysoką stopą oprocentowania (np. 30%) **dotyczą inwestycji za cały okres ulokowania środków** np. na dwa, trzy lata. Stąd roczna stopa zwrotu może nie być już tak bardzo atrakcyjna tym bardziej, iż najczęściej należy liczyć się z koniecznością potrącenia obligatoryjnego, 19-procentowego podatku od zysków kapitałowych.

Przedstawiona powyżej charakterystyka lokat strukturyzowanych ma charakter ogólny. Zainteresowanych dodatkowymi informacjami w w/w zakresie zapraszam do korzystania z indywidualnych konsultacji i porad w Punkcie Informacyjno-Doradczym „Bezpieczne finanse seniora”, prowadzonym przez Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń UTW w ramach projektu „Nowoczesne i bezpieczne finanse seniora” dofinansowanego przez Narodowy Bank Polski (*dane teleadresowe na ostatniej stronie newslettera*).

Opracował: Daniel Jachimowicz

© Dreaming Andy - Fotolia.com

SŁOWNICZEK WYBRANYCH POJĘĆ EKONOMICZNYCH

POLISOLOKATA - produkt finansowy, który stanowi połączenie polisy ubezpieczeniowej na życie/dożycie oraz lokaty bankowej. Środki ulokowane na polisolokatach są gwarantowane przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny do wysokości połowy sumy ubezpieczenia (ulokowanej kwoty), do kwoty nie większej niż równowartość w złotych 30 000 euro.

DEPOZYT BANKOWY - środki pieniężne ulokowane w banku na określony czas.

LOKATA BANKOWA - najprostsza i najpopularniejsza forma oszczędzania i inwestowania naszych wolnych środków; istotą lokaty jest oddanie przez inwestora w depozyt banku określonej kwoty pieniędzy na oznaczony czas; w zamian za możliwość obrotu pieniędzmi, bank wypłaca klientowi (inwestorowi) ustalone w umowie odsetki.

PAPIERY WARTOŚCIOWE - instrumenty finansowe inne niż pieniądze, takie jak np.: akcje, obligacje, weksle, czek, bony, certyfikaty finansowe.

AKCJE - rodzaj papierów wartościowych dających ich posiadaczom (akcjonariuszom) określone uprawnienia majątkowe i niemajątkowe w spółce akcyjnej, np.: udział w zyskach, wpływ na zarządzanie spółką, współwłasność majątku spółki, możliwość udziału w walnych zgromadzeniach.

OBLIGACJE - rodzaj papierów wartościowych, w których jedna strona stwierdza, że jest dłużnikiem drugiej strony. Dłużnik nazywany jest emitentem obligacji, natomiast wierzyciela określa się mianem obligatariusza. Istotą takiego papieru wartościowego jest zobowiązanie emitenta do wykupu obligacji od obligatariusza po upływie określonego czasu wraz z umówionym wynagrodzeniem (odsetkami). W odróżnieniu do akcji, obligacja nie daje jej posiadaczowi uprawnień właścicielskich (obligatariusz nie staje się współwłaścicielem majątku emitenta).

CIEKAWY STRONY INTERNETOWE:

www.nbp.pl – Narodowy Bank Polski

www.bfg.pl – Bankowy Fundusz Gwarancyjny

www.knf.gov.pl – Komisja Nadzoru Finansowego

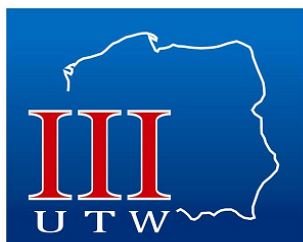
www.mf.gov.pl – Ministerstwo Finansów

www.ms.gov.pl – Ministerstwo Sprawiedliwości

www.obserwatorfinansowy.pl - Obserwator Finansowy

www.zanim-podpiszesz.pl – strona internetowa ogólnopolskiej kampanii społecznej

www.federacjautw.pl – Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń UTW

OGÓLNOPOLSKA
FEDERACJA STOWARZYSZEŃ
UNIWERSYTETÓW TRZECIEGO WIEKU

NBP

Narodowy Bank Polski

WYDAWCA:

Ogólnopolska Federacja
Stowarzyszeń Uniwersytetów
Trzeciego Wieku w Nowym Sączu

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Wiesława Borczyk
Daniel Jachimowicz
Wojciech Nalepa

KOREKTA:

Zofia Mółka

REDAKCJA TECHNICZNA, SKŁAD:

Katarzyna Borczyk

ADRES WYDAWCY:

Ogólnopolska Federacja
Stowarzyszeń Uniwersytetów
Trzeciego Wieku
33-300 Nowy Sącz, ul. Jagiellońska 18
tel./fax (+48 18) 443 57 08
e-mail: federacjautw@interia.eu
www.federacjautw.pl

PUNKT INFORMACYJNO-DORADCZY „BEZPIECZNE FINANSE SENIORA”

Indywidualne, BEZPŁATNE konsultacje
z zakresu racjonalnego i bezpiecznego zarządzania
sferą finansów osobistych seniora

INFOLINIA: 801 002 170

(bezpłatna dla połączeń z telefonów stacjonarnych)
czynna od poniedziałku do piątku w godz. od 9.00 do 15.00.

źródło grafiki wykorzystanej na tej stronie: www.office.microsoft.com

„Nowoczesne i bezpieczne finanse seniora”

Projekt realizowany we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej.